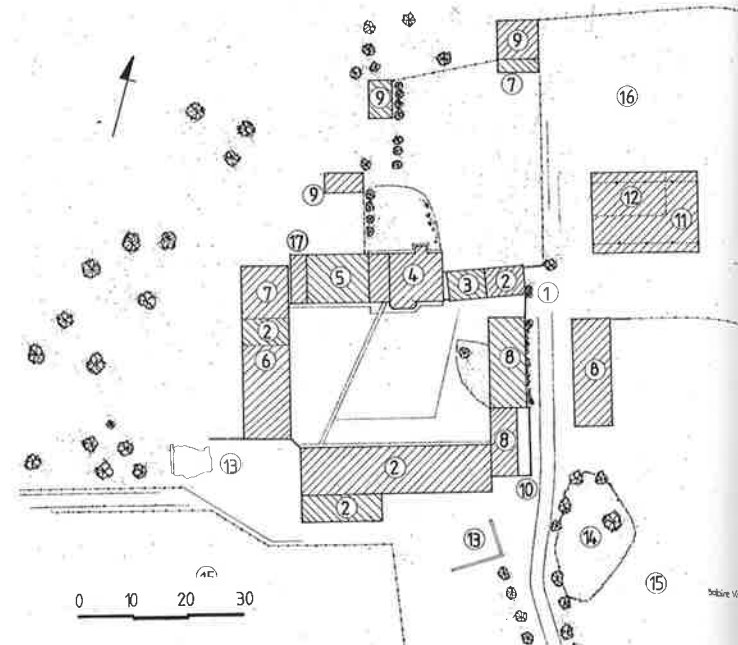

- 1 Inkom
- 2 Stallen
- 3 Mazouthok
- 4 Woonhuis
- 5 Garage
- 6 Schuur
- 7 Varkensstal
- 8 Wagenberg
- 9 Berging
- 10 Afdak
- 11 Hangar
- 12 Aardappel opslagplaats
- 13 Mestvaalt
- 14 Vijver
- 15 Weiland
- 16 Akker
- 17 Werkplaats

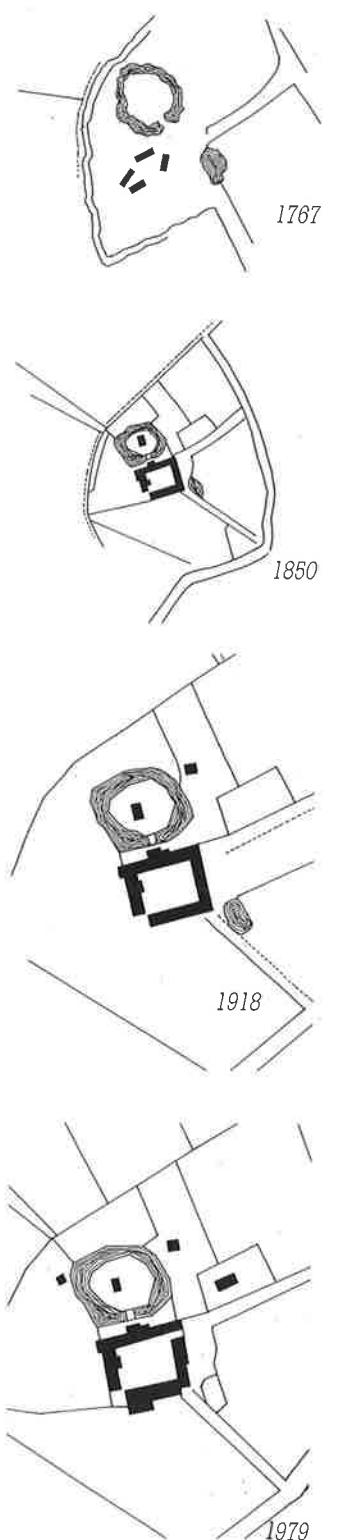
aartsdiaken van Brugge en kanunnik te Doornik. In 1617 werd het Hof van Mortagne, samen met andere eigendommen, onder de familie verdeeld. In 1633 werd de hoeve dan door Willem de Backere gepacht aan Jan de Tollenaere, heer van Kuurne. Het Hof van Mortagne werd voor het eerst voorgesteld in 1641. Dit gebeurde door middel van een handgeschilderde kaart die zich momenteel in de raadszaal van het Kortrijkse stadhuis bevindt. Omstreeks deze periode geraakte de hoeve uit de handen van de de Tollenaeres; immers in 1657 was Jacques d'Enghien heer van Mortagne. Op de legerkaarten van 1690, 1691 en 1692 werd het goed, als enige te Bellegem

Hof van Mortagne, algemeen zicht.

Woonhuis (1922).

op de kaart getypeerd. Karel-Willem, graaf d'Allegambe betekende het beginpunt van een nieuwe traditie. De familie d'Allegambe kon vanaf 1692 tot na 1850 het goed tot de familiebezittingen rekenen. Opeenvolgend waren dat vóór 1724 Fredericq Philippe d'Allegambe en vanaf 1724 Charles d'Allegambe. Voor 1724 was Jan D'Hondt pachter. Hij werd opgevolgd door Gabriel Planckaert. Vanaf 1755 was het de beurt aan Guilielmus Planckaert. Naderhand was het Antone Planckaert. Op de schets van het wegennet te Bellegem uit 1765 zien we de toen reeds bestaande gesloten vierkantsstructuur. De hoeve was vroeger rondom ommuurd. Slechts een enorme eikehouten poort met een klein deurtje voor 1 enkel persoon, gaf toegang tot het erf. Volgens het Bellegemse landboek van 1767 was de weduwe van Antone Planckaert pachteres aan Charles Guilielmus, graaf d'Allegambe, baron van Augem, heer van Mortagne. Rond de hoeve werd een belangrijke

Hof van Mortagne in 1767,
(nr. 6/882).
R.A.K., Gemeente Archief
Bellegem nr. 2,
Landboek Bellegem, 1767,
Holvoet P.F., nr. 6/882.

omwalling voorgesteld. Met haar meisjesnaam heette deze weduwe Maria Francisca Glorieux. Zij was de dochter van Pieter Glorieux, pachter van het Goed ter Linde (nr. 46), Processiestraat 72. De eigenaar, graaf d'Allegambe, had ook het Goed ter Heye (nr. 59), Manpadstraat 2 in zijn bezit.

Een plan uit 1777, als het leenboek van 't Mortaensche (1789) namen de hoeve in zijn figuratieve weergave ook op. Met de aanvang van de 19de eeuw bewoonde het echtpaar Louis en Thérèse Planckaert de hoeve. De namen van deze bewoners staan in het klokje van Mortagne gegraveerd met het volgend opschrift: 'Ik behoore toe aan Louis en Therese Planckaert om te dienen op het pagthof van Mortagne tot Belleghem. Par. M. Drouot 1821.' Het klokje was bij helder weer te horen tot Doornik. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd het door de Duitsers opgeëist om hersmolten te worden voor geschut. Begin 19de eeuw werd het spookkapelletje gebouwd.

300 jaar oud glasraam.

De eerder merkwaardige naam volgde uit een legende. Voor 1502 had het Hof van Mortagne het recht een vergeetput en een galg in te richten. Men verhaalde dat terechtgestelde misdadigers 's nachts terugkwamen daar ze de hemel niet in konden. De bouw van de kapel moest hieraan een einde maken.

Zowel het kadaster van 1830 als Popp (± 1850) typeren graaf Carel d'Allegambe, wonende te Gent, als de eigenaar. Het Goed ter Heye (nr. 59) maakte nog steeds deel uit van het familie-eigendom. In totaal bezat de graaf 92 ha 29 a 30 ca te Bellegem. Omstreeks deze periode bewoonde Facon de hoeve. Zijn opvolgers baatten de brouwerij uit.

In 1880 verhuisde August Vandeputte van het Goed te Buyckinghe (nr. 10), Dottenijsestraat 61 om zich hier te komen vestigen.

In 1906 stierf de ongehuwde eigenares, gravin Delemage. Baron Houtard was haar erfgenaam maar verkocht het goed in 1909 aan baron d'Espierre. In 1912 ruild laatste baron het Hof van Mortagne voor een andere hoeve met het O.C.M.W. van Doornik.

Sedert 1880 tot op heden bewoont de familie Vandeputte de hoeve.

De uitbating ging telkens over van vader op zoon. In 1920 volgde Hilair zijn vader August op en werd in 1950 door Robert afgelost.

In 1983 werd het Hof van Mortagne door Robert Vandeputte zelf aangekocht. Deze historische hoeve is nog steeds belangrijk. Tevens verzekert de aanwezige opvolging het verder bestaan als landbouwbedrijf in de toekomst.

Historische schets van wal en gebouwen van het Hof van Mortagne:

Het Bellegemse landboek van 1767 stelt het Hof van Mortagne voor met een dubbele omwalling.

Enerzijds was de motte omwald. De tweede wal omsloot de motte en de hoeve zelf. Beide wallen waren niet volledig gesloten. Op recentere kaarten vinden we enkel de omwalde motte terug. Deze laatste werd eveneens begin 20ste eeuw gedempt.

Op de motte werd omstreeks 1576 het kasteel van Mortagne gebouwd. Door middel van een onderaardse gang stond het kasteel in verbinding met de spookkapel. In deze gang zou een vergeetput aanwezig geweest zijn. Een reusachtige, in steen gebeeldhouwde hond bevond zich aan het einde van de gang om mogelijke achtervolgers af te schrikken. De ruime ingang bezat een renaissance-trap die zich momenteel in het woonhuis van brouwerij Facon bevindt. Het kasteel werd vermoedelijk halfweg de 19de eeuw afgebroken. Volgens de huidige bewoners zijn er nog puinresten in de grond te vinden. Het oudste nog bestaande hoevegebouw dateert van 1784.

Hof van Mortagne,
de spookkapel.
Gebouwd begin 19de eeuw
om de 's nachts terugkerende
geesten van vroeger hier
veroordeelde misdadigers
tegen te houden.

Muuranker met datumsteen
aan de schuurvoorgevel.

ARCHIEF

R.A.K. : - O.S.A.K., Acten en Contracten (register 1480-1481 : f° 217-218) ; (register 1491-1494 : f° 206) ; (register 1498-1500 : f° 166) ; (register 1510-1511 : f° 106) ; (register 1534 : f° 199-200) ; (register 1540-1541 : f° 179) ; (register 1560-1561 : f° 233) ; (register 1562-1563 : f° 115-116) ; (register 1564-1565 : f° 89-91) ; (register 1616-1618 : f° 220) ; (register 1632-1634 : f° 167)

- Aanwinsten VI nr. 2568, Schets van enkele percelen, 1662-1665, L. de Bersacques

- Gemeentearchief Bellegem 1 en 2, Landboek Bellegem, 1767, P.F. Holvoet, nr. 6/982

- Bruine Pakken nr. 6160, Plattegrond nieuwe weg tussen Bellegem en Rollegem, 1777, L. Foulon

- Fonds d'Ennetières nr. 1858, Leenboek van de heerlijkheid van 't Mortaensche, 1789, P.J. Vuylsteke, nr. B/-

- Popp-kaart en legger nr. 3907, Bellegem, ± 1850

R.A.G. : Raad van Vlaanderen nr. 32241, Schets Bellegemse wegennet voor straat- en rivierschouwing, 1765, Vuylsteke

S.B.K. : - Fonds Goethals-Vercruysse nr. 11923-11924, (Carte des Camps d'Hauterive et Harlebeck, 1690, de Beaurain) ; (Carte des Camps de Curne et d'Hauterive, 1691, de Beaurain) ; (Carte des Camps de Pottes et d'Harlebeck, 1692, de Beaurain)

- Fonds Slosse, Monografie 7, 1895, Slosse

Kadaster Brugge : 1830, Bellegem, kadasternr. C/1028

Gemeenteraadszaal Kortrijk : Betreck ofte carte figuratif der Stede ende Casselrie van Corteryck, 1641, L. de Bersacques

Deze datum werd in witsteen gebeiteld boven de schuurpoort. Oorspronkelijk was de schuur van een strodak voorzien. In 1930 werd het dak door een pannedak vervangen. Het originele gebinte is nog steeds aanwezig.

De familie Vandeputte, bewoners van deze prachtige hoeve, bezit een in lood gevat glasraam van ruim 300 jaar oud. Dit glasraam is eigen aan het Hof van Mortagne en werd door Pierre de Burghgrave vervaardigd.

Het kunstwerk stelt centraal een O.-L.-Vrouw met Kind voor. Errond staan meerdere wapenschilden, waaronder dit van Mortagne. De kunstenaar voerde de bijnaam Pierre de Visschere omwille van zijn handtekening, een vis, die hij op al zijn kunstwerken aanbracht.

Om een vorm van perspectief te verkrijgen werden zwarte lijnen en donkere vlekken op de voorkant van het glas aangebracht. De kleuren situeren zich op de achterzijde.

LITERATUUR

P. Boncquet : - 1981, Heerlijkheid en leen in de roede van de dertien parochies (kasselrij Kortrijk, XIIIde - XVde eeuw), Leuven : Katholieke Universiteit - onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 363 blz. 113

- 1982, Heerlijkheid en leen in Bellegem (XIIIde - XVde eeuw), in de Leiegouw, nr. 3-4, blz. 269-306

E. Depaepe, 1976, Ons Bellegem, Bellegem, 196 blz., blz. 47,83,89 - 103 en 118-119

B. Dewilde, en J.-P. Vierstraete, 1982, Gids voor Groot-Kortrijk, Antwerpen : Mercator-Plantijn, 416 blz., blz. 357-358

L. Slosse, 1899, Bellegem in Rond Kortrijk. Deel 1, Rousselare : De Meester, 503 blz., blz. 46 en 48

G. van Betsbrugge, Kapel en Kruis in Bellegem, Bellegem 1991, blz. 26-27

Ph. Despriet, Opgraving in het goed te Mortagne in Bellegem (1987) in Bijdrage tot de studie van de Zuid-West-Vlaamse burchten en kastelen, Kortrijk, 1990 (Archeologische en Historische Monografieën van Zuid-West-Vlaanderen, 2,1)

Ph. Despriet, Twintig Zuid-West-Vlaamse Hoeven 1986, blz. 33 - 41.

Den Nolinck

Bellegemsestraat 129, 8510 Kortrijk-Bellegem

Kaart 1/10.000 nr. 52, Popp-kaart C/262-263, Gewestplan, woongebied, woonuitbreidingsgebied, landschappelijk waardevol agrarisch gebied

Den Nolinck, woonhuis van 1952.

Aanvullende gegevens :

De oudste gegevens van de hoeve dateren uit 1650 met het landboek van Walle. Nicolas Desreveux was de toenmalige eigenaar. Hij kocht Den Nolinck in 1617 van Simon Maelfaict, die op zijn beurt het goed aan Arend Vanderbeke kocht in 1590.

In 1767 was Joannes de Craene pachter aan Ingel Dooms. Volgens de kadastragegevens van 1830 was Den Nolinck eigendom van de weduwe van Jan Decraene. De familie Decraene was dus in de mogelijkheid geweest de hoeve, die ze reeds geruime tijd bewoonden, ook aan te kopen. De situatie veranderde snel aangezien Popp omstreeks 1850 Jacobus Maes als eigenaar noteerde. Bewuste persoon bezat in het totaal 15 ha 10 a 46 ca te Bellegem, waaronder de nabijgelegen Groene Hoeve (nr. 19), Bellegemsestraat 144.

Van ± 1900 tot 1925 was een zekere Maertens de uitbater. Hij werd opgevolgd door Hector Verstraete. Hector was van Pittem afkomstig. Tijdens de Tweede Wereldoorlog probeerde de 'Witte Bende' de hangar in brand te steken, wat hen niet is gelukt. Na de oorlog, in 1948, volgde André Verstraete zijn vader op. In 1952 liet hij tegen de straat een nieuw woonhuis bouwen. Het oude woonhuis werd in 1954 tot kalverstal omgebouwd. Tegelijkertijd werd het nog aanwezige strodak door platen vervangen. Bij het overlijden van André in 1971, nam zijn weduwe de functie van bedrijfsleider op zich tot de zoon Frans haar in 1977 opvolgde.

Eigenaar grond en gebouwen :

Weduwe Verstraete (Bellegemsestraat 131, Bellegem) & Kinderen

Bekende uitbaters :

Maertens (- 1925), Hector Verstraete (1925 - 1948), André Verstraete (1948 - 1971), Wed. André Verstraete (1971 - 1977), Frans Verstraete (1977 -)

Naam :

voorstel. Het landboek van Walle (1650) typeert het perceel met nr. 129 als 'Den Nolinck'. Het perceel maakt deel uit van het hoeve-areaal en is gelegen langs de Roodhuisweg.

Oudste vermelding : 1650, Landboek van de heerlijkheid van Walle, Aanwinsten V nr. 218, R.A.K.

Gebouwen :

open vierkantshoeve. Oudste gebouwen : 19de eeuw. Woonhuis (19de eeuw, fungeert vanaf 1954 als kalverstal, sedert 1955 werd het strodak door platen vervangen, nieuw huis van 1952). Stallingen (19de eeuw, paardestal tot koestal omgebouwd in 1930, varkensstal van 1968, in plaats van ovenbuur), Schuur (19de eeuw, in 1948 verbouwd, in 1968 tot varkensstal omgebouwd), Wagenhuis (19de eeuw), Hangar (1980), Ovenbuur (in 1968 afgebroken), Hangar (1989)

Totale oppervlakte :

1980 : 19 ha - 1985 : 19 ha 70 a (Weiland : 5 ha 70 a, Akkerland 14 ha)

Voornaamste specialiteiten :

runderen en melkkoeien, tarwe, suikerbieten, maïs, aardappelen, wintergerst